
**NOVI PROSTOR ČUVAONICA FUNDUSA HRVATSKOGA PRIRODOSLOVNOG MUZEJA –
ČUVAONICE PRIRODOSLOVNE GRAĐE ZA 21. STOLJEĆE**

dr. sc. TATJANA VLAHOVIĆ □ Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb**dr. sc. IVA MIHOČI** □ Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb**PETAR CRNČAN** □ Hrvatski prirodoslovni muzej, Zagreb

Hrvatski prirodoslovni muzej smješten je na Gornjem gradu u Zagrebu, na adresi Demetrova 1. Zbog planirane rekonstrukcije i dogradnje muzejske zgrade (spomeničke baštine – Palače Amadeo) te novoga stalnog postava koji su projektirali Radionica arhitekture, Arhingtrade i Ured ovlaštene arhitektice Vanje Ilić potrebno je preseliti cjelokupan fundus i prostorije za prihvat te stručnu i znanstvenu obradu građe na novu lokaciju. Kako muzej baštini i vodi brigu o 1,5 milijuna reprezentativnih prirodnina, nove čuvaonice neće omogućiti samo adekvatnu pohranu fundusa, već će se time stvoriti dodatan prostor za prihvat novog fundusa, a zahvaljujući karanteni i prostorima za njihovu sveobuhvatnu muzeološku obradu sa znanstvenom analizom, omogućit će se suvremeni pristup obradi građe u reprezentativnom prostoru.

Grad Zagreb, osnivač i partner u projektu novoga HPM-a, dodijelio je 7. travnja 2016. Hrvatskome prirodoslovnome muzeju zgradu na k.č. 2732, k.o. Žitnjak u naselju Petruševac u Zagrebu, radi hitne rekonstrukcije zgrade i prenamjene u prostor čuvaonica fundusa matičnog muzeja za prirodoslovlje u Republici Hrvatskoj. Idejni, glavni i izvedbene projekte za čuvaonice prirodoslovne građe izradila je Radionica arhitekture, odnosno glavni projektant Goran Rako, dipl. ing. arh. te suradnici projektanti Josip Sabolić, Fani Frković, Antonio Jakubek i Jelena Prokop (svi dipl. ing. arh.).

Zgrada novih čuvaonica HPM-a samostojeća je građevina pravokutnoga tlocrtnog oblika. Tlocrtne dimenzije zgrade maksimalno iznose 19,2 x 49,0 m, a obuhvaćaju dvije nadzemne etaže: prizemlje i kat. Na katu su tri međusobno odvojena balkona. Glavni je ulaz na jugozapadu, a sporedni na sjeveroistoku. Zgrada ima dvostrešni kosi krov približnog nagiba 13°. Visina vijenca posljednje etaže u odnosu prema najnižoj koti uređenog terena uz zgradu iznosi 6,5 m, a visina sljemena je 8,9 m. Zgrada je podijeljena u tri polja s dilatacijama na svakih 15 m. Osnovnu konstrukciju čine armiranobetonski stupovi i zidovi koji nose grede na koje su oslonjene stropne ploče i krovna konstrukcija. Iznad postojeće ploče betonira se nova armiranobetonska ploča na koti +3,60 m, a u visini parapeta prozora armiranobetonska kontragreda. Završna obrada svih pročelja izvest će se fasadnom žbukom. Završna podna obloga bit će poliuretanski pod u čuvaonicama, PVC pod u uredima i keramičke pločice u sanitarijama, čajnoj kuhinji i u nekim laboratorijima. Svi otvori na pročeljima bit će od ALU stolarije s LOW-E dvostrukim IZO staklom (Rako i sur., 2018.).

U zgradu će se useliti čuvaonice sa zbirka Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja, stručne prostorije poput laboratorija i prostora za pripremu i karantensko čuvanje građe, knjižnica, arhiv te uredi za zaposlenike. U prizemlju će se biti prostori Mineraloško-petrografskoga, Geološko-paleontološkoga, Botaničkoga i Restauratorsko-preparatorskog odjela, i to na 941,53 m², dok će na katu biti smješten Zoološki odjel, DNA laboratorij te uredski prostori, što će zauzimati površinu od 934,22 m². Prizemlje će cijelom dužinom prostora biti podijeljeno na dio za pohranu zbirki i na dio koji će služiti za obradu, prepariranje i restauriranje građe. Nadalje, znatan dio prostora zauzimat će hladna i ledena komora, kao i knjižnica s naslovima nužnim za stručnu i znanstvenu obradu prirodnina. Uz pohranu građe prema skupinama životinja (s obzirom na uvjete pohrane i čuvanja) na drugom katu bit će smješten i DNA laboratorij te opći arhiv, i to na površini od 121 m². Pojedinačni opći i pomoćni prostori zauzimaju 190,96 m², uredi i pomoćni prostori 300,82 m², Botanički odjel 130,45 m², Mineraloško-petrografski 242,95 m², Geološko-paleontološki 234,11 m², a Zoološki 581,45 m² (sl. 1. i 2.).

U prostoru čuvaonica bit će osigurani idealni ambijentalni uvjeti za pohranu partikularnih prirodnina, i to prema parametrima navedenima u tablici 1., a uz pomoć novih vitrina za pohranu građe ukupna će vertikalna prostora biti u cijelosti iskorištena.

Nakon realizacije i adaptacije prostora prema izvedbenim projektima koje je priredila Radionica arhitekture, Hrvatski prirodoslovni muzej brinut će se, preparirati, restaurirati i znanstveno obrađivati građu sukladno uvjetima koje propisuju standardi 21. stoljeća.

LITERATURA

1. Rako, G.; Sabolić, J.; Frković, F.; Jakubek, A.; Prokop J. *Glavni projekt – prostor čuvaonica fundusa Hrvatskog prirodoslovnog muzeja*, Radionica arhitekture, Zagreb, 2018., 43 str.

BOTANIČKI ODJEL		
Zbirka/prostor	Broj primjeraka	Uvjeti čuvanja
Herbarij višeg bilja (vaskularne flore)	6894 primjeraka	temperatura od 18-22°C; relativna vlažnost zraka 50% (+/- 5%)
Herbarij „Trinajstić“	cca 100000 primjeraka	temperatura od 18-22°C; relativna vlažnost zraka 50% (+/- 5%)
Prihvat građe i karantena		temperatura od 18-22°C; relativna vlažnost zraka 50% (+/- 5%)

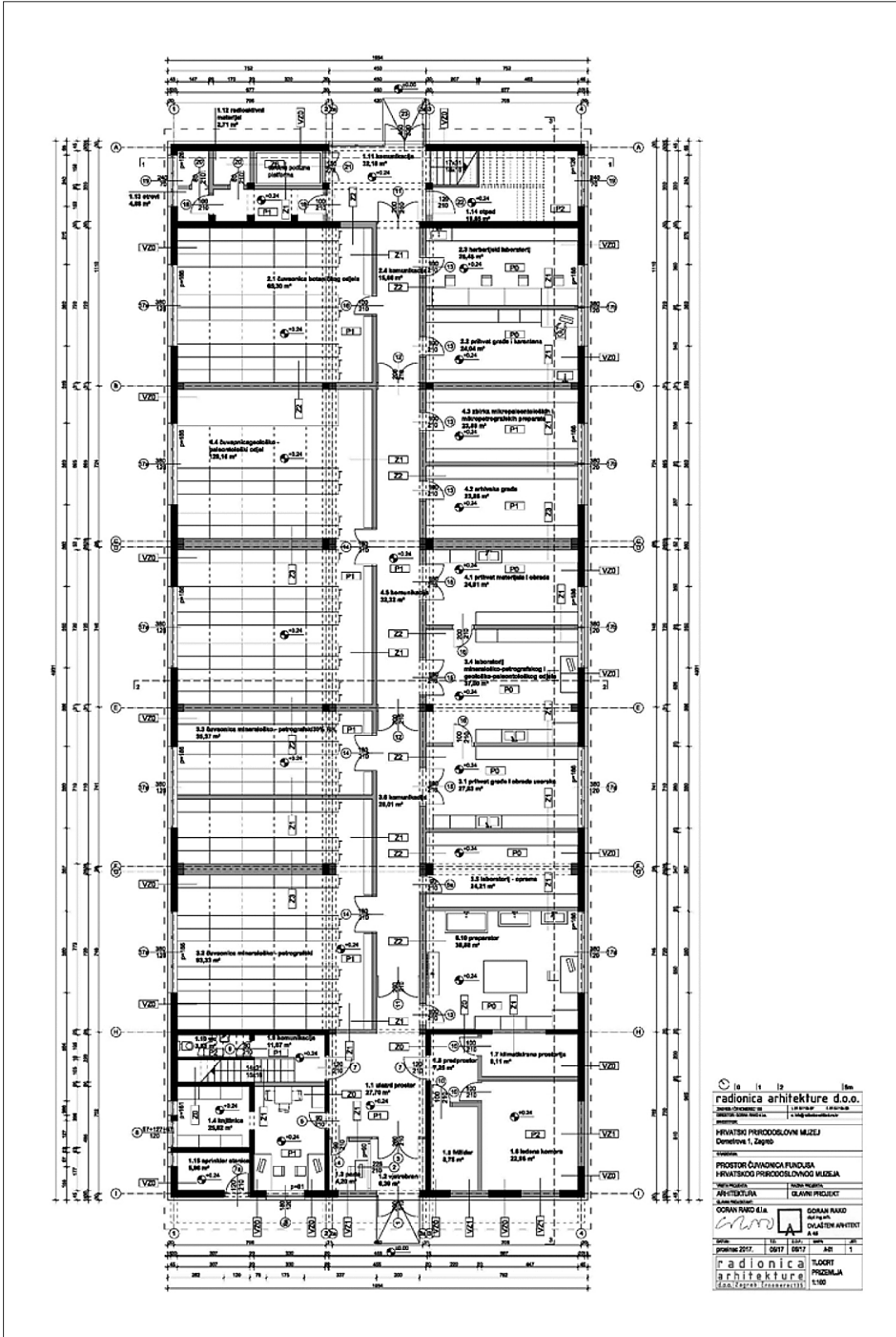
MINERALOŠKO-PETROGRAFSKI ODJEL		
Zbirka/prostor	Broj primjeraka	Uvjeti čuvanja
Zbirka mineralne parageneze rudnika Trepča/Stari Trg	787 uzoraka	posebni uvjeti čuvanja: 16-21°C, relativna vlažnost zraka 30%
Zbirka mineralne parageneze Donjeg Orešja	447 uzoraka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Sistematska zbirka minerala	4087 uzoraka	ukupno 4087 uzoraka od kojih su za 245 potrebni posebni uvjeti čuvanja (16°-21°C, relativna vlažnost zraka 30%), a za preostale standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke (16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%)
Zbirka Kišpatić	504 uzorka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka sedimentnih stijena	600 uzoraka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka Ekonomskog fakulteta	601 uzorak	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka magmatskih stijena	740 uzoraka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka metamornih stijena	494 uzorka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka siga (speleotema)	280 uzoraka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka vezuvskih lava	273 uzorka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka meteorita (izvanzemaljske materije)	53 uzorka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka Lanza	150 uzoraka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka mineralne parageneze Busovače	1080 uzoraka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka lepoglavskog ahata	72 uzorka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka opala	125 uzoraka	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka dragog kamenja i Zbirka holotipova i kotipova minerala	197 uzoraka	uz postojeće sigurnosne ormare dodatno osiguranje zbog velike vrijednosti je prioritet; standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Zbirka starih instrumenata (u formiranju) i Zbirka mikrouzoraka	12 predmeta i 1153 mikroskopska preparata	standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%
Arhivski dokumenti (stara arhiva)		uvjeti sukladni uvjetima zaštite knjižnične građe
Prihvat građe i obrada uzoraka		standardni uvjeti čuvanja za geološke zbirke: 16°-21°C, relativna vlažnost zraka 40-55%

GEOLOŠKO-PALEONTOLOŠKI ODJEL		
Zbirka/prostor	Broj primjeraka	Uvjeti čuvanja
Mezozojska zbirka beskrležnjaka	675 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Miocenske zbirke ježinaca	86 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Kukci sarmatskih naslaga Radoboja	317 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka holotipova	1598 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Miocenski i pliocenski slatkvodni mekušci	85702 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Fauna talijanskog tercijara (miocen)	3478 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka morskog miocena I	9609 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka morskog miocena II	2631 predmet	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka Valenciennesia	41 predmet	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka foraminifera Jadranskog mora	1959 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Osteološka zbirka sisavaca i gmazova	1032 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Stratigrafska zbirka	1548 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka Oligocen sjeverne Hrvatske	1126 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka fosilnih riba	2142 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Paleozojske zbirke beskrležnjaka	82 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Komparativna zbirka Češka-Engleska (silur-devon)	565 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka krapinskog diluvija	4666 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Odljevci fosilnih i recentnih pongida i hominida	188 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Antropološka zbirka	700 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirke amonita	1471 predmet	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Eocenske zbirke	2624 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka tercijarne faune Pariške kotline	3151 predmet	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Tercijarna flora Hrvatske, Slavonije i Dalmacije	4073 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Paleozojska flora: Brušane, Ričice, Sv. Rok	173 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Nymphaeaceae tercijarnih naslaga Dalmacije	37 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Eocenska flora Promine	25 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Karbonska fosilna flora	48 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Zbirka mikropaleontoloških i mikropetrogrfskih preparata	48700 predmeta	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%

Čuvaonica za smještaj arhivske građe	10000 arhivskih dokumenata 140 topografskih karata 2000 mikropaleontoloških izvještaja	standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%
Prostor za prihvata i obradu materijala		standardni uvjeti čuvanja: cca 22°C, relativna vlažnost zraka 50%

ZOOLOŠKI ODJEL

Zbirka/prostor	Broj primjeraka	Uvjeti čuvanja
Zbirke recentnih mekušaca HPM-a (Opća zbirka recentnih mekušaca, Zbirka stranih recentnih mekušaca, Zbirka recentnih mekušaca Spiridiona Brusine, Zbirka recentnih mekušaca Ljudevita Rossija, Zbirka recentnih glavonožaca)	587870 primjeraka	U prostoru čuvaonice trebaju biti zadovoljeni uvjeti stalne relativne vlažnosti zraka (50%) i temperature (17°C). Ormari ladičari trebaju biti izrađeni od inoksa, kao i ladice, a spremnice od polistirena. U prostoru ne bi smjelo biti drugog biološkog materijala kao ni izvora korozivnih tvari.
Entomološke zbirke (suhi materijal)	468217 primjeraka	U prostoru čuvaonice treba zadovoljiti uvjete konstantne relativne vlažnosti zraka (55%) i temperature (17°C), uz zasjenjenost cijele čuvaonice.
Entomološke zbirke (mokri materijal)	81900 predmeta	Predmete je nužno čuvati na temperaturi od 15°C, u zamračenom prostoru.
Zbirka sisavaca	oko 6 500 primjeraka	temperatura 18°C, relativna vlaga 50%
Zbirka ptica (preparati i balgovi)	6156 primjeraka	U čuvaonici je potrebno osigurati uvjete konstantne vlažnosti zraka (50%) i temperature do 18°C, zasjenjena čuvaonica. Modularni metalni ormari trebaju onemogućavati ulazak atmosferskih čestica.
Zbirka ptičjih jaja	1361 predmet	U čuvaonici je potrebno osigurati uvjete konstantne vlažnosti zraka (50%) i temperature do 18°C.
Zbirke riba i herpetološke zbirke	12439 predmeta	temperatura u rasponu od 15-18°C, relativna vlaga 50%
Zbirka stranih kralježnjaka	779 predmeta	U čuvaonici je potrebno osigurati uvjete stalne vlažnosti zraka (50%) i temperature do 15°C, zasjenjeno
Ostale zoološke zbirke	28058 predmeta	temperatura u rasponu 15-18°C, relativna vlaga 50%.
Prostor za prihvata i obradu materijala		standardni uvjeti cca: 50% relativna vlažnost zraka; 22°C

sl.1. Tlocrt prizemlja čuvaonica na Petruševcu, s rasporedom prostora (Rako i sur., 2018).

sl.2. Tlocrt 1. kata čuvaonica na Petruševcu, s rasporedom prostora (Rako i sur., 2018)

THE NEW SPACE OF THE MUSEUM STORAGE OF THE HOLDINGS OF THE CROATIAN NATURAL HISTORY MUSEUM – MUSEUM STORAGE OF NATURAL HISTORY MATERIALS FOR THE 21ST CENTURY

The Croatian Natural History Museum is located in Zagreb Upper Town. The paper acquaints us with the planned reconstruction of and extension to the museum building (the listed Amadeo Palace) and the new permanent display that has been designed by the Architecture Workshop, Archingtrade and the office of the authorised architect Vanja Ilić, and with all the phases for moving the entirety of the holdings and rooms for the reception and professional and scientific processing of the material at the new location. Since the museum has inherited and takes care of 1.5 million representative natural objects, the new storage facility will not only enable proper storage for the holdings, but will create additional space for the reception of new holdings, and thanks to quarantine and spaces for their comprehensive museological processing with scientific analysis will facilitate a contemporary approach to the processing of the material in a suitable space.

